

Arbetsmarknadsprognos

Restaurang- och livsmedelsutbildning

Innehållsförteckning

Restaurang- och livsmedelsutbildning	4
Inledning	4
Disposition och förklaring till redovisning av resultat	4
Utgångsläge för prognosen	7
Matchningsgrad Restaurang- och livsmedelsutbildning gymnasial nivå.....	8
Efterfrågan fram till 2026 - Arbetsförmedlingens yrkesprognos	9
Prognos fram till 2035.....	10
Sammanfattning av prognosen för restaurang och livsmedelsutbildningen	12
Branschens bedömning på medellång sikt.....	12
Sammanvägd prognos	13

Sammanfattning

Risk för stor brist år 2035

Besöksnäringen är en bransch som är efterfrågekänslig vid konjunktursvängningar, vilket inte minst åren med pandemi och restriktioner visade.

Eftersom tillgången beräknas minska samtidigt som efterfrågan väntas öka, finns det risk för stor brist på restaurang- och livsmedelsutbildade mot slutet av prognosperioden.

Detta gäller under förutsättning att nuvarande mönster består vad gäller exempelvis intresse för utbildningen, andelen examinerade, in- och utflytt till länet samt pensionsavgångar.

Restaurang- och livsmedelsutbildning

Inledning

Hotell- och restaurangbranschen kännetecknas av en personalintensiv bransch, med tydliga säsongsvariationer och konjunktursvängningar. Detta blev tydligt inte minst i effekterna av covid19. Inom området finns flera viktiga ingångsyrken med en stor andel anställda med förgymnasial utbildning.¹ Hotell- och restaurangbranschen utgör ca sex procent av de anställda i Stockholm år 2022.² Stora kompetensbehov finns bland annat inom flera yrken såsom kockar, köksmästare och souschefer.

En av tre hotell och restaurangutbildade arbetar inom restaurang
Omkring 20 200 förvärvsarbetande i Stockholms län hade en restaurang- eller livsmedelsutbildning år 2018. Runt 30 procent arbetade inom restaurang och matberedning, drygt 15 procent inom parti- och detaljhandeln, cirka 10 procent inom skolan och närmare 10 procent inom vård- och omsorgssektorn. Det saknas heltäckande information om arbetsgivarnas efterfrågan på personer med dessa utbildningar i länet vid prognosens början.

Disposition och förklaring till redovisning av resultat

Utbildnings- och arbetsmarknadsprognosen fram till 2035 är en del av SCB:s Trender och prognoser och utgår ifrån utbildningsgruppen gymnasieskolans restaurang- och livsmedelsprogram. Utgångsläget beskriver antalet personer i den aktuella utbildningsgruppen som förvärvsarbetade i länet år 2018, och i vilka branscher eller yrken.

Utbildningar som ingår är gymnasieskolans restaurang- och livsmedelsprogram samt motsvarande äldre utbildning. Här ingår även motsvarande arbetsmarknadsutbildningar och utbildningar inom komvux. Omkring 90 procent har en inriktning mot restaurang och storkök, medan resterande cirka 10 procent har en inriktning mot tillverkning och hantering av livsmedel.

Prognosen omfattar även Arbetsförmedlingens yrkesprognos och efterfrågan på kompetens på medellång sikt fram till 2026.

¹ <https://visita.se/app/uploads/2022/06/Besoksnaringen-bryter-utanforskapet-1.pdf>

² https://stockholmshandelskammare.se/sites/default/files/2022-08/stockholmsbarometern_2022_Q2_lasversion.pdf

Nedan följer en förklaring till innehåll och redovisade prognosdelar.

Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Yrkesprognoserna bygger på en datadriven modell utifrån Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik samt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och bedömer möjligheterna att få jobb i ett antal yrken. Datan i prognosen är från 2021.³

SCB:s regionala prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035

Grundar sig på SCBs statistik från 2018⁴. Utgår från utbildningsgrupper och belyser:

Matchningsgrad

Belyser förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad samt hur dessa förhåller sig till medelvärden.

- **Förvärvsgrad:** Avser i hur stor utsträckning examinerade inom utbildningsgruppen har arbete.
- **Matchad förvärvsgrad:** Avser i hur stor utsträckning examinerade inom utbildningsgruppen har arbete inom utbildat yrke.

Prognos över tillgången på utbildade

I denna del redovisas den procentuella utvecklingen av tillgången på arbetskraft i länet mellan år 2018 och 2035 för den aktuella utbildningsgruppen. Procent-talen har avrundats till närmaste femtal. ”Relativt oförändrad” används när förändringen är mellan -5 och +5 procent.

Därefter beskrivs de fem faktorer som påverkar utvecklingen i prognosen (examination, antal som lämnar arbetskraften, vidareutbildning, inrikes flytt och migration). Uppgifterna redovisas som totalt antal under prognosperioden.

De fem faktorer som påverkar tillgångens utveckling för utbildningsgruppen i redovisas i diagram 2 på diagramuppslaget. Uppgifterna redovisas som totalt antal personer under perioden 2020–2035. Flyttnettot är skillnaden mellan inrikes in- och utflytt och migrationsnetto är skillnaden mellan in- och utvandring.

³ Läs mer: <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssookande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/yrkesomraden>

⁴ Regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser Modellbeskrivning <https://utveckling.regionorebrolan.se/contentassets/7f01b9b1366343bba582105331702be8/modellbeskrivning---regionala-utbildnings--och-arbetsmarknadsprognoser-scb.pdf>

Tillgång, olika faktorerers effekt fram till år 2035, antal

- **Examination**

Bidrar positivt till utvecklingen av tillgången på utbildade i länet. Beroende på utbildningsgrupp beskrivs vilka utbildningsformer (exempelvis gymnasieskolan, Komvux, yrkeshögskola eller högskola) som examinationen kommer ifrån. Redovisningen avser totalt antal examinerade i länet under prognosperioden. När det är ett förhållandevis stort antal examinerade i länet redovisas även ett årligt genomsnitt.

- **Lämna arbetskraften**

Påverkar tillgången negativt. Utgörs av hur många personer som väntas lämna arbetskraften under prognosperioden, framför allt till följd av pensionering. Många av de som är 50 år eller äldre vid prognosens början kommer att gå i pension under prognosperioden.

- **Vidareutbildning**

Påverkar tillgången negativt. Avser de som lämnar utbildningsgruppen i och med att de utbildar sig till något annat och även byter utbildningsgrupp.

- **Flyttnetto**

Flytt mellan länen kan påverka länets tillgång både positivt och negativt. Utgörs av antalet med aktuell utbildning som under prognosperioden väntas flytta till länet från andra län och från länet till andra län. Skillnaden mellan antalet in- och utflyttare blir flyttnettot.

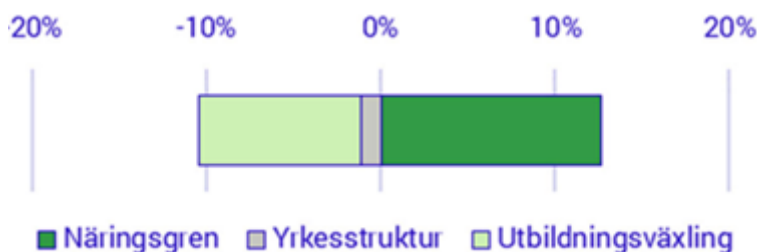
- **Migrationsnetto**

Kan både öka och minska tillgången, och utgörs av skillnaden mellan antalet invandrare och utvandrare.

De fem faktorerna ovan påverkar tillgången på personer som är folkbokförda i länet med den aktuella utbildningen. För att kunna jämföra tillgången på arbetskraft i länet med efterfrågan behöver prognosen även ta hänsyn till hur många i utbildningsgruppen som arbetspendlar till och från länet.

Efterfrågan - olika faktorerers effekt fram till år 2035 (procent)

Tre faktorer bedöms påverka utvecklingen i efterfrågan: näringsgren, yrkesstruktur och utbildningsväxling.

- **Näringsgren**

Visar hur utbildningsgruppen påverkas av den antagna framtida efterfrågan per näringsgren. Efterfrågan på arbetskraft i en näringsgren kan öka till följd av exempelvis en ökad befolkning. Efterfrågan kan även förändras då en näringsgren växer eller minskar i omfattning av andra skäl, till exempel på grund av strukturomvandling.

- **Yrkesstrukturen**

Visar hur stor del av efterfrågeutvecklingen som beror på att yrkesstrukturen antas förändras inom olika näringsgrenar.

- **Utbildningsväxlingen**

Visar hur stor del av efterfrågeutvecklingen som beror på att utbildningskraven antas förändras inom olika yrken. Till exempel antas arbetsgivarna efterfråga eftergymnasialt utbildad arbetskraft inom många yrken där det tidigare varit vanligare med gymnasial utbildning.

Arbetsmarknadsläget år 2035

Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2035 är det huvudsakliga prognosresultatet och en sammanvägning av tillgångs- och efterfrågeprognosen.

Branschens bedömning på medellång sikt

En kvalitativ del där branschrepresentanter har fått ta del av prognosen och ge sina synpunkter och väga in egna prognoser.

Sammanvägd prognos

En avslutande del där regionala analysgruppen summerar prognoserna och branschens bedömning.

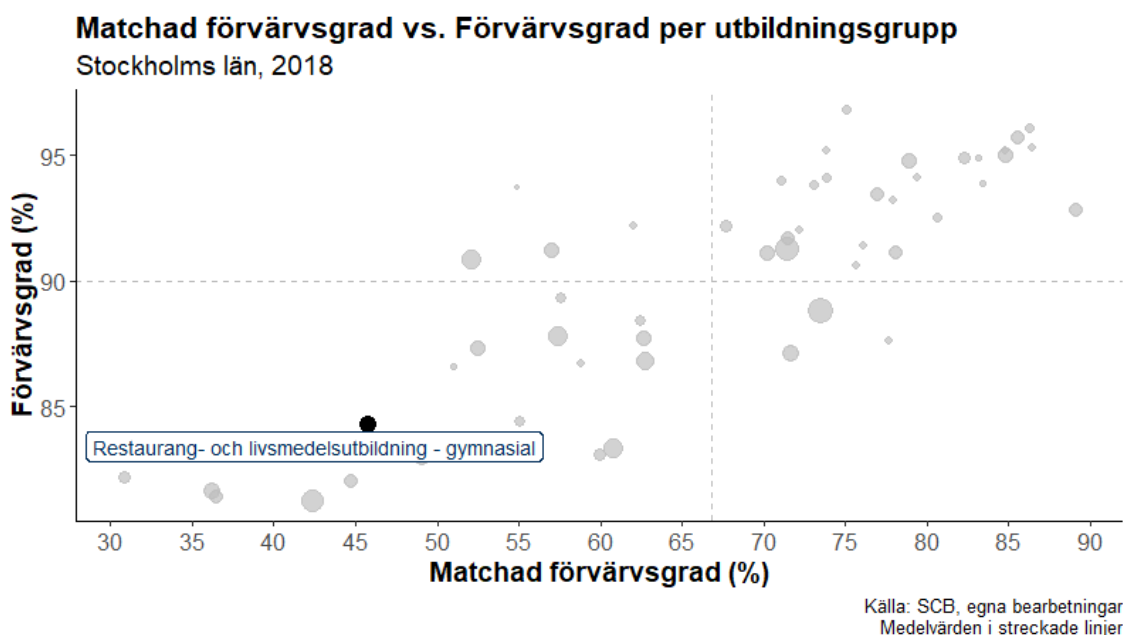
Utgångsläge för prognosen

Som tidigare beskrivet är prognosen en sammanställning av tre separata delar som avslutningsvis sammanvägs.

Inledningsvis redovisas Arbetsförmedlingens yrkesprognoser som sträcker sig dels på kort sikt fram till 2022, dels på medellång sikt fram till 2026. Därefter följer den Regionala prognosen över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035 och slutligen ger branschen sin prognos på kort och mellanlång sikt samt eventuella synpunkter på övriga prognoser för ett mer kvalitativt perspektiv.

En kompetensförsörjningsanalys av detta slag bör främst ses som en indikator på utvecklingen avseende tillgång och efterfrågan av arbetskraft. Materialet är föränderligt över tid och påverkas i hög grad av externa faktorer. Hänsyn bör i detta fall tas till att osäkerhet kan finnas utifrån att dataunderlaget från SCB är från 2019. Det innebär att det inte tagits hänsyn till pandemins effekter, energikris, Ukrainakriget eller förestående lågkonjunktur. Samtidigt har inte heller hänsyn tagit till den senaste utvecklingen i arbetsmarknadens strukturomvandling kopplat till grön omställning, energikris, och den digitala utvecklingen med framför allt AI, automatisering och digitalisering.

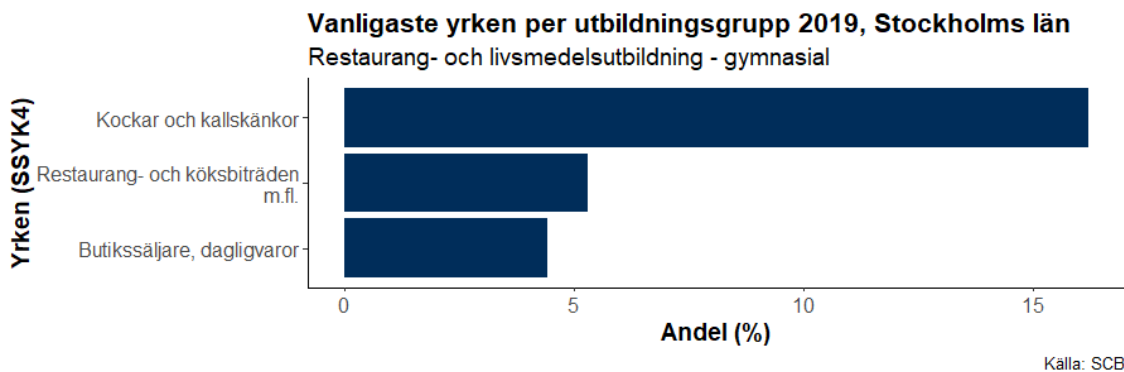
Matchningsgrad Restaurang- och livsmedelsutbildning gymnasial nivå

När vi tittar närmare på matchningsgraden⁵ inom utbildningsgruppen återfinns i den vänstra nederdelen av diagrammet ovan vilket innebär att personer med denna utbildning dels förvärsarbetar i lägre utsträckning jämfört med övriga

⁵ Matchad förvärvsgrad avser andelen med en viss utbildning som arbetar i yrken som stämmer överens med utbildningen, både till nivå och inriktning. Detta ger en indikation på arbetsgivares efterfrågan på olika utbildningar. I beräkningen av matchad förvärvsgrad ingår inte egenföretagare studerande och anställda utan tillräckliga uppgifter. Matchad förvärvsgrad kan också jämföras med den vanliga förvärvsgraden som avser andelen utbildade som är sysselsatta oavsett om yrket stämmer överens med utbildningen eller inte. För jämförbarhetens skull har den vanliga förvärvsgraden justerats på samma sätt som matchad förvärvsgrad, det vill säga att egenföretagare, studerande och anställda utan tillräckliga uppgifter exkluderats.

utbildningsgrupper, dels i lägre utsträckning arbetar i ett yrke som stämmer överens med utbildningen både till nivå och inriktning. Kockar, kallsköttor, samt restaurang- och köksbiträden utgör de vanligaste yrkena för utbildningsgruppen.

Efterfrågan fram till 2026 - Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Yrke	Prognos 2022 sthlm	Prognos 2026 Riks	Prognos möjligheter 2026 Sthlm jämfört med riket
Restaurang – och cafébiträden			Större
Kockar, köksmästare och souschefer			Något mindre
Hovmästare och servitörer			Lika
Hotellreceptionister			Mycket större
Bartendrar			Ingen uppgift
Pizzabagare			Ingen uppgift

Sortering utifrån antal anställda inom yrket. Från flest till minst.

Förklaring till prognoser

	Mycket stora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är betydligt större än utbudet. Konkurrensen om jobben är mycket liten.
	Stora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är större än utbudet. Konkurrensen om jobben är liten.
	Små till medelstora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är tillfredsställt, och det förekommer konkurrens om jobben

Källa: Arbetsförmedlingens yrkesprognoser

Inom besöksnäringen står kvinnor för närmare 60 procent av de anställda. Området kännetecknas av att det har en relativt stor andel sysselsatta med högst förgymnasial utbildning och inom området finns flera viktiga ingångsyren.

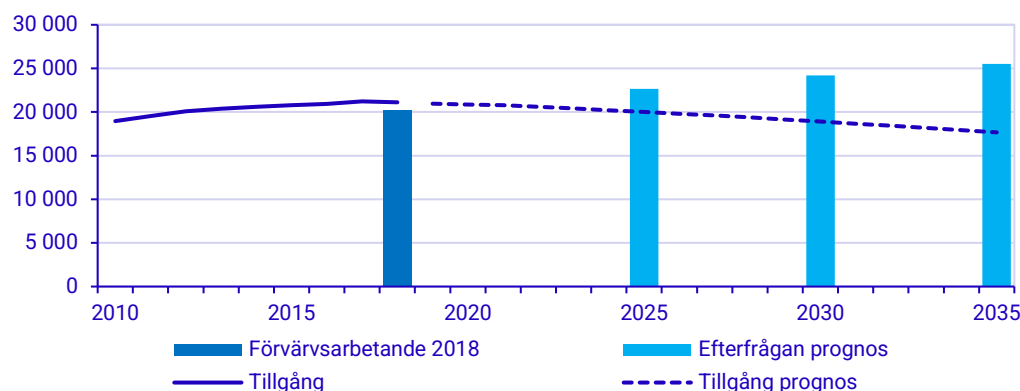
Efterfrågan på arbetskraft inom vissa delar av branschen kännetecknas av tydliga säsongsvariationer. I takt med att pandemirestriktionerna släppts har efterfrågan på arbetskraft ökat och det förväntas vara svårt för arbetsgivare att hitta vissa kompetenser. Det kan vara ett resultat av att arbetskraft under pandemin sökt sig till andra branscher men även att det under längre tid utbildats för få personer.

Inom branschen som helhet bedömer Arbetsförmedlingen att det kommer vara liten konkurrens om jobben både på kort och på medellång sikt. Efterfrågan förväntas vara stor inom yrkena kock, köksmästare och souschef samt hovmästare och servitörer. Restaurang, cafébiträden och hotellreceptionister kommer att efterfrågas i större eller mycket större utsträckning i Stockholms län än i övriga riket.

Prognos fram till 2035

Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft i länet fram till år 2035

Följande prognos utgår från SCB:s *Trender och prognoser*.

Tillgången minskar

Länets tillgång på restaurang- och livsmedelsutbildade väntas minska med cirka 15 procent under prognosperioden. Det beror på att antalet examinerade och inflyttade tillsammans beräknas bli mindre än antalet som lämnar arbetskraften, flyttar från länet eller vidareutbildar sig.

Totalt beräknas 3 700 personer som är folkbokförda i Stockholms län att examineras från gymnasieskolan under prognosperioden. Det motsvarar ett årligt genomsnitt på 230 personer. Dessutom antas ett tillskott från komvux till utbildningsgruppen på totalt 2 400 personer och från arbetsmarknadsutbildningar på totalt 480 personer under prognosperioden.

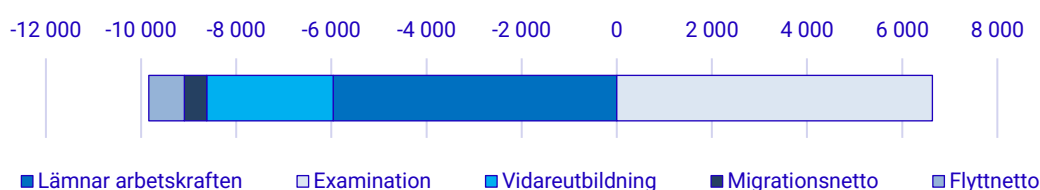
Pensionsavgångarna väntas bli mindre än genomsnittet på hela arbetsmarknaden. Av dagens arbetskraft är 24 procent 50 år eller äldre och fram till 2035 väntas cirka 6 000 personer lämna arbetskraften till följd av framför allt

pensionering. Samtidigt väntas relativt många lämna utbildnings-gruppen på grund av vidareutbildning, främst inom områdena vård, ekonomi och samhällsvetenskap.

Flytt mellan länen har inte så stor påverkan på länets tillgång på restaurang- och livsmedelsutbildade fram till år 2035. Totalt beräknas cirka 4 500 personer med dessa utbildningar flytta till Stockholms län under prognosperioden. Under samma period väntas 5 200 personer flytta från länet.

Att arbetspendla över länsgräns är inte så vanligt bland personer med dessa utbildningar i Stockholms län. De senaste årens pendlingsmönster antas bestå under prognosperioden.

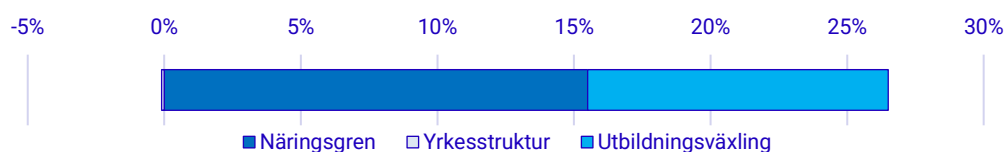
Tillgång, olika faktorerers effekt fram till år 2035, antal⁶

Efterfrågan ökar

Totalt beräknas efterfrågan på restaurang- och livsmedelsutbildade i länet öka med cirka 25 procent fram till år 2035. Dels väntas efterfrågan på arbetskraft öka inom hotell- och restaurangbranschen. Dels ökar efterfrågan på grund av utbildningsväxling inom denna bransch. Arbetsgivarna antas i första hand vilja anställa personer med formell utbildning. Andelen med restaurang- och livsmedelsutbildning antas därför öka bland exempelvis kockar, kallskänkor, hovmästare och servitörer under prognosperioden.

Efterfrågan, olika faktorerers effekt fram till år 2035, procent⁷

⁶ **Examination.** Bidrar positivt till utvecklingen av tillgången på utbildade i länet. Beroende på utbildningsgrupp beskrivs vilka utbildningsformer (exempelvis gymnasieskolan, komvux, yrkes-högskola eller högskola) som examinationen kommer ifrån.

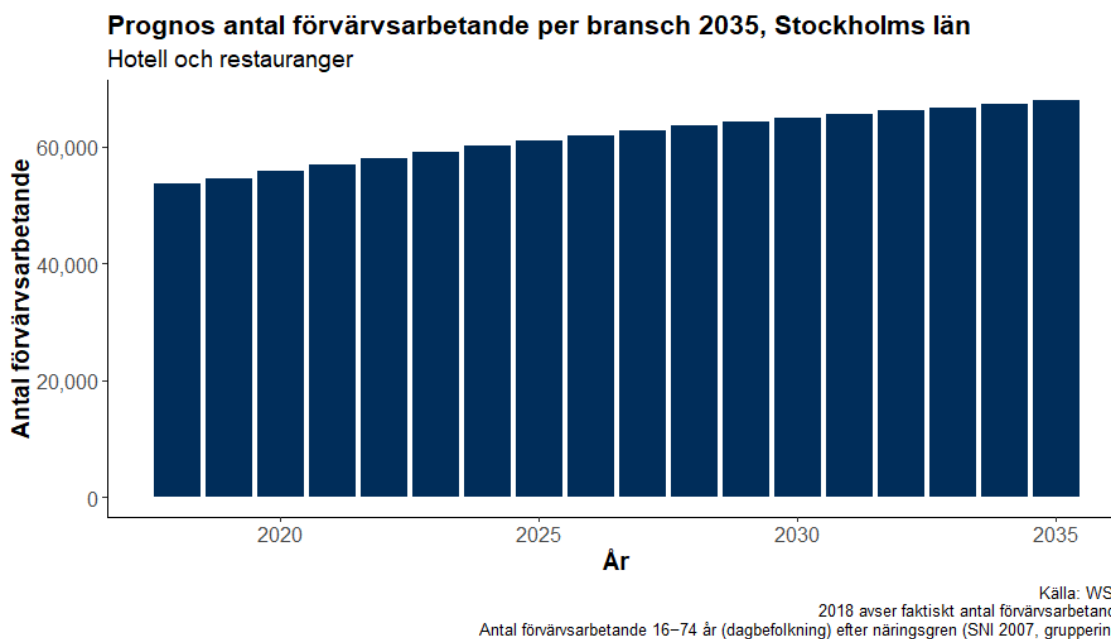
Lämnar arbetskraften. Påverkar tillgången negativt. I texten anges hur många personer som väntas lämna arbetskraften under prognosperioden, framför allt till följd av pensionering.

Vidareutbildning. Påverkar tillgången negativt. Avser de som lämnar utbildningsgruppen i och med att de utbildar sig till något annat och även byter utbildningsgrupp.

⁷ **Näringsgren.** Visar hur utbildningsgruppen påverkas av den antagna framtida efterfrågan per närings-gren. Efterfrågan på arbetskraft i en näringsgren kan öka till följd av exempelvis en ökad befolkning.

Yrkesstrukturen. Visar hur stor del av efterfråge-utvecklingen som beror på att yrkesstrukturen antas förändras inom olika näringsgrenar.

Utbildningsväxlingen. Visar hur stor del av efter-frågeutvecklingen som beror på att utbildnings-kraven antas förändras inom olika yrken.

Sammanfattning av prognosen för restaurang och livsmedelsutbildningen

Besöksnäringen är en bransch som är efterfrågekänslig vid konjunktursvängningar, vilket inte minst åren med pandemi och restriktioner visade.

Prognosen pekar på att eftersom tillgången beräknas minska samtidigt som efterfrågan väntas öka, finns det risk för stor brist på restaurang- och livsmedelsutbildade mot slutet av prognosperioden.

Detta gäller under förutsättning att nuvarande mönster består vad gäller exempelvis intresse för utbildningen, andelen examinerade, in- och utflytt till länet samt pensionsavgångar.

Branschens bedömning på medellång sikt

Branschen delar i stort prognosens bedömning av kompetensbehovet på medellång sikt. Branschen delar inte riktigt Arbetsförmedlingens bedömning avseende kockar då dess bild är att efterfrågan är större på medellång sikt än vad Arbetsförmedlingen prognostiserar.

Sammanvägd prognos

I denna prognosrapport avser besöksnäringen specifikt restaurang- och livsmedelsutbildningen. En bransch som drabbats hårt under pandemin och som riskerar att återigen drabbas hårt i en annalkande lågkonjunktur. En påtaglig risk i och med detta är att befintlig personal söker sig till andra "säkrare" branscher eller till vidareutbildning samtidigt som utbildningarna får svårt att rekrytera. Redan idag är det mycket stor brist på bland annat kockar men även andra yrken relaterat till restaurang- och livsmedelsprogrammet som t.ex. hovmästare och servispersonal. Risken finns att det blir svårare att rekrytera när konjunkturen vänder om inte ny personal utbildas. Prognosen visar även på ett förhållandevis högt antal personer som utbildar sig inom restaurang- och livsmedelsprogrammet och sedan inte arbetar inom yrket.

Redan innan pandemin minskade tillgången medan efterfrågan ökade. SCB:s bedömning utifrån den regionala prognosen över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035 är en brist på ca 7 500 personer inom yrken kopplade till restaurang- och livsmedelsprogrammet. Det innebär en risk för mycket stor brist på kompetens.